

AVLSPLAN
FOR
NORSK VARMBLODS RIDEHEST

DEL 2
—
RASESPESIFIKKE BESTEMMELSER

Vedtatt av styret i Norsk Hestesenter 21.mars 2014

Kort presentasjon av organisasjonen

Norsk Forening for Varmblodig Hesteavl ble dannet i 1908 for å fremme avlen av ride- og kjørehester i Norge (under navnet Norsk Forening til Hesteavlens Fremme). Det ble benyttet mye fullblod, noe anglo-normanner og fra 1920-tallet ble også hannoveranerhingster importert. Rett etter siste verdenskrig gikk foreningen inn i Norsk Jockeyklubb som den hadde vært med på å bygge opp.

I 1967 ble foreningen reaktivert og de første hingster innkjøpt fra Sverige i foreningens regi. I de senere tiår har prestasjoner og konkurranserresultater fått økende betydning i internasjonal ridehestavl. Samtidig har konkurransen mellom avlsforbundene i Europa økt. Dette har bidratt til at kravene til en profesjonell ridehestavl har økt, også i Norge.

Norsk Forening for Varmblodig Hesteavl ble i 1994 godkjent som avlsorganisasjon med NHS som stambokfører.

Avlsplan for norsk varmbloods ridehest ble godkjent av NHS i 1995.

I 2000 skiftet organisasjonen navn til Norsk Varmblod, NV.

Norsk Varmblod overtok stambokføringen for rasen i 2011.

Internasjonal utvikling av prestasjonsavlen har gjort at den moderne varmbloodshesten har blitt et "prestasjonsdyr" som videreutvikles ved systematisk populasjonsavl på tvers av grenser, samarbeid mellom søsterorganisasjoner i naboland og verdens sportshestavlsorganisasjon ("World Breeding Federation for Sport Horses"). Også oppdretterne ønsker forbedringer av avlstiltakene i mer internasjonal retning; de ønsker å avle mer hest i Norge, å avle en internasjonal ridehest i tråd med internasjonal utvikling og demme opp for den store importen av ridehester til Norge. Norsk Varmblod har derfor de siste årene sett det som nødvendig å se på nye løsninger for mange elementer i avlen. Et viktig mål for foreningen er å fremme avlen av norsk hest, og å tilby norsk oppdrettet hest til de ulike grenene i hestesporten.

Norsk Varmblod har ansvar for registrering, passutstedelse og stambokføring av norsk varmbloods ridehest. Registreringsregler og stambokføring for varmbloods ridehest i Norge er spesifisert i eget dokument. Registratør gjør vedtak på vegne av Norsk Varmblod som godkjent instans. Forvaltningslovens og Offentlighetslovens saksbehandlingsregler gjelder med krav til habilitet og taushetsplikt, og krav til enkeltvedtak (forvaltn.lov § 2): Dvs. et vedtak om avslag medfører plikt til skriftlighet, henvisning til hjemmel, begrunnelse og innhold, underretning om vedtaket og klageadgang.

Norsk Varmblod er 1.klageinstans, Mattilsynet er 2.klageinstans.

Det er et mål å forbedre innrapporteringen av bedekninger og fødte føll. Registratør er pliktig til å gi ut bedeknings- og fødselsstatistikk årlig samt egen stambok over premierte individer for norsk varmbloods ridehest.

Innholdsfortegnelse

Kort presentasjon av organisasjonen	2
1. Avlsmål	5
1.1. Vektlegging av egenskaper	5
1.2. Egenskaper som vektlegges for å nå avlsmålet.....	5
2. Rasebeskrivelse.....	10
3. Avstamning og utstillingsrettigheter	11
3.1. Utstillingsrett generelle krav	11
3.2. Hingster	11
3.3. Hopper.....	11
3.4. Utstillingsklasse IV, Vallaker, fem år og eldre.....	11
3.5. Unghest.....	12
4. Særskilte krav til hingster - kåring.....	12
4.1. Kåringsbestemmelser	12
4.2. Ordinært kåringsforløp	12
4.3. Førstegangs individbedømmelse (klasse III)	13
4.4. Andregangs individbedømmelse (klasse II)	14
4.5. Tredjegangs individbedømmelse (klasse I).....	14
4.6. Kåring basert på prestasjonsvurdering.....	15
4.7. Avvik fra ordinært kåringsforløp	15
4.8. Dispensasjon.....	16
4.9. Premiering.....	18
4.9.1 Kåring/Individpremiering:	18
5. Individbedømmelse - omfang.....	18
5.1. Helse.....	18
5.1.1 Forhåndsundersøkelse av hingster til kåring.....	18
5.1.2 Veterinærundersøkelse av hingster på kåringsplassen	20
5.1.3 Protokoll/bedømmelse.....	20
6. Bruksegenskaper/prestasjoner	21
6.1. Gangartsprøve:	21
6.2. Sprangprøve:	21
6.3. Retningslinjer for prestasjonsvurdering:	21
6.4. Temperament/stallvaner:.....	22
7. Avkomsbedømmelse og premiering.....	22
8. Bruk av egen ukåret hingst på egen hoppe.....	22

9	Bruk av fersk og frossen importert sæd	22
10	Bruk av embryo	23
11	Sæd fra død eller kastrert hingst.....	23
12	Særskilte krav til hopper og vallaker	24
12.1.	Hoppebedømmelse	24
12.1.1	Arrangement i regi av Norsk Varmblood:	24
12.1.2	Arrangement i regi av Norsk Hestesenter:.....	24
12.2.	Utstillingsbestemmelser	26
12.3.	Bedømmelse av fullbloodshopper i Norsk Varmblood	26
12.4.	Premieringssystem for stambokmeritterende individbedømmelse av hopper	26
12.5.	Premiering.....	27
12.6.	Typegodkjenning	27
12.7.	Reglement Elitestatus	28
12.8.	Vedlegg til individbedømmelse av hopper i Norsk Varmblood vedrørende sportsresultater/bruksprøver	29
12.9.	Godkjenning av bruksprøver fra andre avlsforbund	29
12.10.	Eliteskuet.....	29
13	Bedømmelse av føll og unghest	30
13.1.	Utstillingsbestemmelser	30
	Utstillingsrett og utstillingsklasser	30
13.2.	Føllbedømmelse	31
13.3.	Premiering av føll.....	31
13.4.	Bedømmelse av 2-års unghest.....	31
13.5.	Premiering av 2-års hester	31
13.6.	Unghesttest for 3- og 4-åringer (alle kjønn).....	32
13.7.	Drektige hopper, og hopper med føll ved fot:	32
13.8.	Bedømningsdisipliner unghesttest.....	32
	A) Veterinær / Helse (felles opplegg for begge aldersgrupper):.....	32
	B) Eksteriør (felles opplegg for begge aldersgrupper):.....	32
	C) Bruksprøve	33
	Treårstest.....	33
	Fireårs dressurhest:	33
	Fireårs spranghest:.....	33
13.9.	Premiering for 3 og 4 år gamle hester (3-årstest + 4-årstest)	33
14	Øvrige rasespesifikke tiltak/bestemmelser	34

14.1.	Avlsregulerende tiltak.....	34
14.2.	Avlsstimulerende tiltak.....	34
14.1.1	Avlsstimulerende tiltak i regi av Norsk Varmblood (NV).....	34
14.1.2	Avlsstimulerende tiltak i regi av Norsk Hestesenter (NHS).....	36
14.3.	Klagebehandling røntgenavlesing ved forhåndsundersøkelse til kåring.....	36
15	Vedlegg.....	37
	• Helsekjema for veterinærundersøkelse ved kåring varmbloods ridehest.....	37

1. Avlsmål

Norsk Varmblood har som mål å avle en sunn og funksjonsdyktig typefast og edel prestasjonshest. Den skal være høystilt, korrekt, storlinjet og holdbar. Den skal ha et godt temperament, god samarbeidsvilje og lette, fremadgripende bevegelser passende for dressur, sprang eller feltritt på internasjonalt nivå.

NV skal medvirke til at all varmbloodig hest som registreres i Norge, imøtekommer internasjonale krav. Reglene for godkjennelse av varmbloodsavstamning samt registreringsregler for varmbloods ridehest i Norge er å finne i eget dokument.

1.1.Vektlegging av egenskaper

Egenskaper som avlsmessig skal forbedres er eksteriør, bruksegenskaper, holdbarhet, lynne og fruktbarhet. I avlsmålet vektlegges egenskapene som vist nedenfor.

Egenskap	Vektlegging i %
Eksteriør	40
Bruksegenskaper inkl. holdbarhet og lynne	60
Fruktbarhet	Kan føre til utrangering

Indeks

Eksteriørindeks, gangartsindeks og sprangindeks er ment å gi en tallverdi for egenskaper som vektlegges i avlen, for det enkelte individ. Hesten kan forandre indekstall ved flere gangs bedømmelse. Det er naturlig da hesten stadig er i utvikling, og det vil også variere etter hvordan framvisningen lykkes.

1.2.Egenskaper som vektlegges for å nå avlsmålet

Eksteriør

Det legges vesentlig vekt på eksteriørets funksjonalitet. Dette anses av elementær betydning for bruken av hesten. I helhetskarakteren vektlegges delkarakterene noe ulikt for spranghester, dressurhester og foredlerhester.

Bedømmelsen skjer i henhold til "Dommerkort-varmbloods ridehest" i 7 delmomenter:

- Type (størrelse/kroppsform – mankehøyde, pipeomfang og brystomfang - og type)
- Hode, hals og kropp (hode, hals, skulder/manke, overlinje, kryss og lår)
- Bein, beinstilling og korrektheten i bevegelsene
- Bevegelse i skritt
- Bevegelse i trav
- Bevegelse i galopp
- Helhetsinntrykk

Det kan benyttes hele og halve karakterer på en skala fra 0-10.

Helhetskarakteren er en skjønnsmessig helhetsvurdering av hestens eksteriør og bevegelser vist løs og for hånd. Gjennomsnittet av enkeltkarakterene er ikke relevant i sammenhengen, men helhetskarakteren kan ikke være lavere eller høyere enn nivået på delkarakterene.

EKSTERIØRINDEKS: Helhetskarakteren basert på hestens eksteriør og bevegelser
--

Helse

Helse bedømmes som helsestatus ved hver visning av hester, på bakgrunn av en veterinærundersøkelse. For kommende avlshingster gjøres en forundersøkelse og en røntgen undersøkelse av hingstene før utstilling, i tillegg til den kliniske undersøkelsen på kåringsplassen. Fruktbarheten til kårede hingster vurderes ved sædprøve og drektighetsresultat.

Bruksegenskaper

Bruksegenskaper som vektlegges i avlsarbeidet er:

- Gangarter (skritt, trav, galopp ved rideprøve)
- Sprangegenskaper (teknikk, taksasjon, galopp - løs eller under rytter)
- Kapasitet og ridbarhet (testrytterprøve/prestasjonsvurdering)
- Helse/Holdbarhet
- Lynne/Temperament

Bruksegenskapene vurderes gjennom bruksprøver på utstillinger og/eller prestasjoner fra konkurranser.

For dressurhesten legges det vekt på en hest med stor innundergripen og bæring samt en god kne- og haseaksjon. Skrittet skal være smidig, ledig og taktfast, travet elastisk taktfast og med god bæring. Galoppen skal være ledig og taktfast med god bæring og balanse. Videre legges det stor vekt på god ridbarhet, fremadbydning og mot.

For spranghesten legges det vekt på en kraftfull og smidig sprang med stor kapasitet og god teknikk. Det legges vekt på taksasjon, beinteknikk og bruk av rygg, samt en smidig og ledig galopp med god balanse. Videre legges det stor vekt på naturlig forsiktighet, stort mot, overblikk, og god ridbarhet, samt at hesten hopper rasjonelt i forhold til hinderhøyden.

Kapasitet bedømmes i begge disipliner som talent, evner og utviklingspotensial som hhv. dressur- eller spranghest.

Ved vurdering av ridbarhet legges det vekt på hestens oppmerksomhet, aksept av og svar på hjelperne, gålyst i arbeidssituasjonen og lærevillighet.

Holdbarhet er et uttrykk for utviklingen i helsetilstand over tid ved bruk av hesten. Begrepet holdbarhet brukes derfor kun for hester i de eldste klassene, for de yngre hestene brukes begrepet helsetilstand. Helsetilstand bedømmes som en del av eksteriørbedømmelsen på utstilling. Holdbarhet bedømmes på grunnlag av resultater fra utstillinger og konkurranser over tid.

Lynne eller temperament blir i hovedsak vurdert gjennom bruksprøvene, men også kåringsnemnd/dommere og veterinær skal vurdere lynnet til hesten. Hesten skal utvise ærlighet, mot, sikkerhet og stabilitet i all fremtreden.

Gangartsprøve:

Utføres for å vurdere hestens potensial som dressurhest, og inneholder følgende delmomenter, vist under rytter:

- Skritt
- Trav
- Galopp
- Kapasitet
- Ridbarhet

Dommerne bedømmer hestens gangarter, testrytter bedømmer kapasitet og ridbarhet.

Det benyttes hele og halve karakterer fra 0-10.

--

GANGARTSINDEKS: Skritt + trav + galopp + kapasitet + ridbarhet / 5

Sprangprøve:

Utføres for å vurdere hestens potensial som spranghest, og inneholder følgende delmomenter, vist under rytter:

- Teknikk
- Galopp
- Taksasjonsevne
- Kapasitet
- Ridbarhet

Dommerne bedømmer hestens teknikk, taksering og galopp, testrytter bedømmer kapasitet og ridbarhet.

Det benyttes hele og halve karakterer fra 0-10.

SPRANGINDEKS: Teknikk + taksering + galopp + kapasitet + ridbarhet / 5
--

Unntak:

1. Tre års hopper og vallaker som blir vurdert i gangartsdisiplin skal ikke ha testrytter.

Her vil kapasitet og ridbarhetskarakteren settes av dommerne, og det vurderes samspill mellom hest og rytter. Dette er gjort fordi man ønsker en minimal stressreaksjon for så unge hester.

3. Løshopping erstatter sprangprøven for alle 3-års hester. Temperament erstatter ridbarhet i sprangindeksen. Sprangindeksen merkes L.

4. For eldre hester vil kapasitet og ridbarhetskarakteren erstattes av en prestasjonsvurdering etter gitte retningslinjer.

2. Rasebeskrivelse

Type:

Begrepet type omfatter rasens totale særpreg. Varmbloods ridehest er en edel, høystilt, korrekt og storlinjet hest passende for all ridebruk. Den har en passende andel foredderblod, for å oppnå en prestasjonsberedt, modig og energisk hest. At hesten er storlinjet betyr at de forskjellige delene som hals, bryst, skulder, rygg og lår er velmarkerte, store og muskuløse. Viktigst er det at hesten er velproporsjonert, d.v.s. harmonisk bygget (3 like store deler mellom loddrette linjer ved bogspiss, laveste punkt på manke, hoftehjørne og seteben), og at den har et utpreget feminint eller maskulint uttrykk. Størrelsen kan variere mye, dog ønskes en hest mellom 160 til 170 cm. i stangmål.

Krav til hingst: Mankehøyde på hingstene skal være minimum 1.60(stangmål) for å kunne oppnå kåringsgrad/individpremiering.

Hode, hals og kropp:

Ridehestens hode skal være uttrykksfullt, tørt og edelt, med store øyne og godt kjønnspreg. God overgang mellom hode og hals. Halsen skal være lang og vel ansatt, med en svak hvelving.

Det er svært viktig at hesten har et godt salleie, slik at rytteren kan påvirke hesten på rett måte. Manken er særdeles viktig, den skal være velmarkert og lang. Skulderen skal være lang og skrå. Ryggen må være sterk og av middels lengde. Lenden skal være middels lang, bred og muskuløs. Brystet skal være middels dypt og bredt, med en oval ribbensvelving som muliggjør en optimal sjenkelplassering.

Krysset ønskes langt, bredt og muskuløst, med moderat helling. Dette fordi vinkelen mellom lårbein og hoftebein er særlig viktig for bruken, da påskyt og bakbeinsaktivitet er avhengig av at hesten kan "sette seg". Dette er overordentlig viktig både for en sprang- og en dressurhest - all ridning begynner bakfra. Lårene ønskes dype og muskuløse, med gode underlår.

Bein, beinstilling og korrektheten i bevegelsene:

Også kalt fundament. Beina skal være sterke, tørre og velstilte, med passende vinkler i has og koder, velmarkerte ledd med jevne overganger, korte og flate piper samt middellange koder. Høvene skal være velformede med god hornkvalitet. Størrelsen på ledd og høver skal stå i forhold til resten av dyret. Bevegelsene skal være så korrekte som mulig, dvs. beina skal føres frem på en rett linje, sett både forfra og bakfra.

Skritt:

Skal være rent, taktmessig og fremadgripende. Bevegelsen skal være avspent, ledig og gå gjennom hele kroppen, med god bakbeinsaktivitet (kne- og haseaksjon).

Trav:

Taktmessig, ledig, velbalansert og veivinnende, med god skulderfrihet og bakbeinsaktivitet (kne- og haseaksjon).

Galopp:

Ren, taktmessig og fremadgripende med god bæring, balanse og elastisitet.

3. Avstamning og utstillingsrettigheter

3.1. Utstillingsrett generelle krav

Norskfødte og utenlandske varmbloods ridehester, araber- og fullbloodshester med godkjent rase og avstamning i henhold til Norsk Varmbloods registreringsregler har utstillingsrett. Dette innebærer at hesten er registrert med minst tre fulle generasjoner godkjent varmbloods ridehest i avstamningen (A-register). Far, morfar og mormors far skal være kåret.

3.2. Hingster

Engelsk fullbloodhingster og fullbloodsaraberhingster kan kåres som foredlerhingster. Dersom disse har formtall over 70 behøver de ikke avlegge bruksprøve. Engelsk fullblood og fullbloodsaraber med formtall under 70, samt shagya-araber avlegger bruksprøve som varmbloodshingstene.

3.3. Hopper

En hoppe som ikke har godkjent avstamning i henhold til Norsk Varmbloods registreringsregler, kan vises for typegodkjenning.

Stambokføring av hopper

Hopper kan stambokføres på bakgrunn av en eksteriørbedømmelse som kan foretas ved regional utstilling eller utstilling i regi av Norsk Hestesenter.

Det er ønskelig at hopper uten sportsresultater (uansett alder) gjennomfører bruksprøve med eksteriørvisning og gangarter/løshopping eller en sprangavprøving med rytter. Dette utføres ved regionale NV arrangement som avholder unghostest.

Hopper som kun eksteriørbedømmes og ikke avlegger bruksprøve, kan ikke oppnå full uttelling i premiegrad.

3.4. Utstillingsklasse IV, Vallaker, fem år og eldre.

Vallaker kan vises på offentlig utstilling for bedømmelse av eksteriør og prestasjon. Vallaker premieres etter samme premieringssystem som for hopper med det unntak at de ikke kan oppnå premiegrad uten bruksprøve i spesialdisiplin, eller dokumentert prestasjon i konkurranse.

Det utdeles egne premiesløyfer til premierte vallaker.

3.5. Unghest

Unghestene må være registrert som Norsk Varmblood. Føll må være under registrering i Norsk Varmblood v/innlevert original springseddel.

4. Særskilte krav til hingster - kåring

4.1. Kåringsbestemmelser

Følgende krav til sportsprestasjoner settes for at hingsten skal ha utstillingsrett, uavhengig om den er inne til første, andre eller tredje gangs visning:

Hingster 3-4 år:

- Ingen krav til konkurranseprestasjoner

5 år gamle hingster:

- Det forventes at hingsten som fireåring har deltatt på aldersbestemte cuper i sin disiplin.

6 år gamle hingster:

- Finalekvalifikasjon innen Breeders-systemet foregående sesong, alternativt sportsprestasjoner tilsvarende forannevnte krav.

7 år gamle hingster:

- Finalekvalifikasjon innen Breeders-systemet foregående sesong, alternativt sportsprestasjoner tilsvarende forannevnte krav.

Hingster 8 år og eldre:

- Konkurranseresultater på minst 3 plasseringer i MB-dressur, eller 1.30 sprang på Lands/Elitestevne nivå, eller CNC* feltritt.

4.2. Ordinært kåringsforløp

Den totale individavprøvingen for hingster er på 11 (5+5+1) dager. For å oppnå en 11 dagers avprøving kan individtesten på 5 dager utvides til en individtest på 11 dager enten gjennom en individavprøving på 5 dager og/eller via konkurranseresultater. Hingster med avprøving fra andre forbund kan få dette godkjent som del av sin individavprøving.

Hingster som skal vises til kåring skal forhåndsundersøkes.

Samtlige hingster skal gjennom følgende avprøving på kåringsplassen:

- Klinisk helsesjekk av veterinær
- Eksteriørbedømmelse, herunder også visning på hardt underlag.

- Temperament/Stallvaner
- Bruksprøve

4.3.Førstegangs individbedømmelse (klasse III)

På bakgrunn av førstegangs individbedømmelse vil en 3-4 år gammel hingst kunne tilkjennes avlsgodkjennelse (kåring) for henholdsvis 2 eller 1 år. Ved førstegangs visning, uansett alder, gjennomføres 1. del av den totale individavprøvning (individtest). Denne individtesten foregår over en sammenhengende 5 dagers periode på kåringsplassen.

1.gangs visning (hingster som ikke innehar avlsgodkjenning/kåring i NV), uansett alder gjennomgår en individtest over fem dager.

a) Hingster 3 år

Tilkjennes eventuell kåringsgrad for 2 år

- Gangartsprøve med egenrytter (1 gang)
- Gangartsprøve med testrytter (1 gang)
- Løshoppingsprøve

b) Hingster 4 og 5 år

Tilkjennes eventuell kåringsgrad for 1år.

Dressurhingst	Spranghingst
Gangartsprøve med egen- og testrytter	Gangartsprøve med egen- og testrytter
Løshoppingsprøve	Sprangprøve med egen- og testrytter

c) Hingster 6 år og eldre.

Hingstene vises kun innenfor spesialdisiplin med egen- og testrytter. Prestasjonsvurdering kan erstatte ridbarhetsprøve med testrytter.

Hingster med minimum tre plasseringer i Grand Prix dressur, 1.50 sprang eller CNC*** feltritt skal fritas for bruksprøve.

Hingstene i klasse IIIc) bedømmes i følgende disipliner:

- Gangartsprøve med egenrytter (for dressurhingster)
- Sprangprøve med egenrytter (for spranghingster)
- Prestasjonsvurdering. Retningslinjer for prestasjonsvurdering er beskrevet i eget reglement.

4.4. Andregangs individbedømmelse (klasse II)

Ved 2.gangs visning (fornyning) gjennomføres individtestens 2. del. Denne delen av individtesten foregår over 5 (evt. 1) dager på kåringsplassen avhengig av alder og prestasjoner.

a) Hingster 5 år.

Hingstene skal vises 1 gang under egenrytter i spesialdisiplin, og 2 ganger under testrytter. Dressuringster går gangartsprøve totalt 3 ganger under testperioden, mens spranghingstene går sprangprøve totalt 3 ganger.

Dressuringster skal vise LA øvelser

Spranghingster skal hoppes i en standardisert bane med makshøyde på 1.20 som inneholder en kombinasjon.

Fem år gamle hingster som har avlsgodkjenning fra annet europeisk avlsforbund, godkjent av NV følger denne bedømmelsen.

Hingster som er 4 år og har avlsgodkjenning fra annet europeisk avlsforbund godkjent av NV, følger bedømmelse som fireårige hingster som vises første gang. (IIIb)

b) Hingster 6 år.

Hingstene skal vises 1 gang under egenrytter i spesialdisiplin, og 2 ganger under testrytter. Dressuringster går gangartsprøve totalt 3 ganger under testperioden, mens spranghingstene går sprangprøve totalt 3 ganger.

Prestasjonsvurdering kan erstatte testrytterprøve (ridbarhet og kapasitet)

Dressuringster skal vise MB øvelser.

Spranghingster skal hoppes i en standardisert bane som inneholder kombinasjon og relaterte avstander på rett og brutt linje med makshøyde på 1.30.

Hingster som er 6-9 år, og har avlsgodkjenning fra annet europeisk avlsforbund som er godkjent av NV, følger denne bedømmelsen.

4.5. Tredjegangs individbedømmelse (klasse I)

Kårede hingster vil så bli innkalt for 3.gang når de er 10 år og eldre etter som når de ble kåret første gang. Ved 3. gangs visning vil hingstens sportsprestasjoner inngå i en endelig individvurdering, samt at hingstens avkomsprestasjoner og holdbarhet blir vurdert. Hingsten fremstilles på kåringsplassen ved 3.gangs visning. 1 dags individtest.

Klasse I: Siste gangs visning (fornyning av avlsgodkjenning / kåring i NV), eldre kårede hingster:

a) Hingster 10 år og eldre.

Én dags individtest. Fremstilles til kåring for hånd eller vist i spesialdisiplin med egenrytter. Hingstene i klasse I bedømmes i følgende disipliner:

- Holdbarhet
- Prestasjonsvurdering
- Avkomsvurdering

b) Hingster som er ferdig kåret i annet avlsforbund. godkjent av NV fremstilles direkte til individtest som 10 år eller eldre. Hingsten bedømmes i følgende disipliner:

- Holdbarhet
- Prestasjonsvurdering
- Avkomsvurdering
- Eksteriørbedømmelse

Det gis en eksteriørbeskrivelse av hingsten, vist for hånd.

4.6.Kåring basert på prestasjonsvurdering

Alle hingster må gjennom en 5 dagers individtest. Hingsten får ved 2. gangs visning konkurranseresultater godgjort som del av sin 5 dagers individtest slik at den 10 dagers individavprøvingen dekkes opp.

For hester som er 7 år og eldre gjelder visningsberettigelse i form av konkurranseresultat før de kan avlegge en 5 dagers individtest.

Alle hester skal kalles inn til ny individprøve på 1 dag ved 10 år og eldre. Alderen hingsten ble vist til 5 dagers individtest avgjør når hingsten kalles inn for siste individavprøving.

4.7.Avvik fra ordinært kåringsforløp

Hingster med bruksprøve fra annet europeisk avlsforbund anerkjent av Norsk Varmblood

Hingster under 10 år som har avlsgodkjenning og har avlagt godkjent bruksprøve fra annet europeiske avlsforbund kan få dette godkjent som 5 dagers individtest. 2. gangvisningen vil da bli en 5 dagers individtest innen spesialdisiplin

Hingster som er 10 år og eldre og er ferdig kåret i et annet avlsforbund (tilsvarende 10 dager som Norsk Varmblood krever) kan komme rett inn på individavprøvingens siste del for hingster 10 år og eldre (1 dag).

Hingster med avlsgodkjenning i utenlandsk avlsforbund:

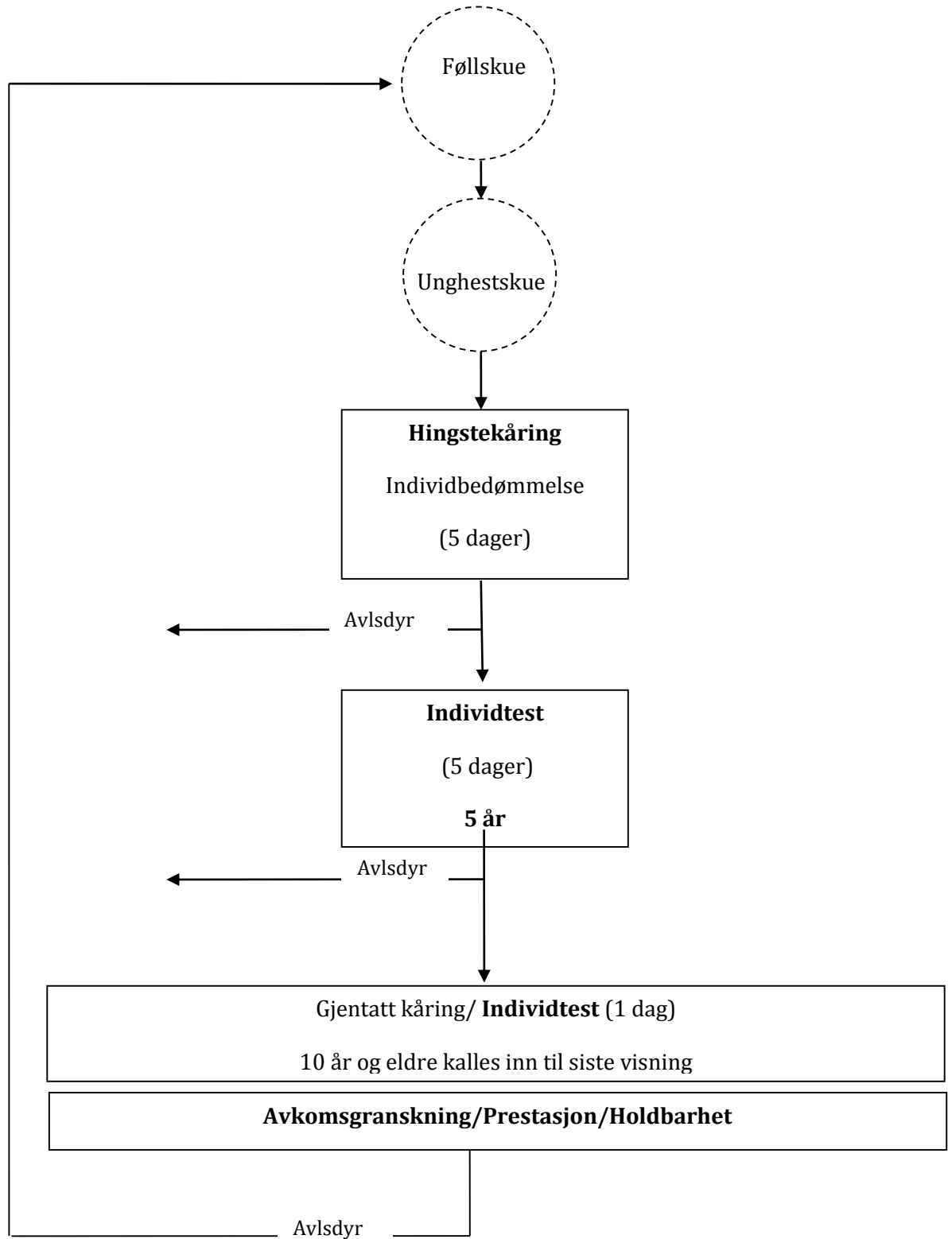
Det kan søkes om fritak fra ny individbedømming dersom det for hingsten dokumenteres:

- a) En avlsindeks basert på avkomsprestasjoner fra annet avlsforbund som plasserer denne blant de ti beste hingstene, alternativt har en indeks bedre enn to standardavvik fra snittet i populasjonen i dette avlsforbundet.
- b) En helsestatus som tilfredsstiller de til enhver tid gjeldende helsekrav i avlsplanen, på lik linje med hingster som fremstilles til kåring.
- c) Hingsten må fremvises på offisiell kåring og minimum gjennomgå helseundersøkelse.

4.8. Dispensasjon

Det kan søkes om dispensasjon fra gitte krav. Tidligere avlsgodkjente hingster som av spesielle grunner ikke har kunnet gjennomføre bruksprøve eller har møtt på utstillinger, kan etter søknad vurderes av kåringsnemnda for dispensasjon og eventuelt gis avlsgodkjenning uten fremstilling for 1 avlssesong. Hingster som uten grunn ikke møter til ny bedømmelse i henhold til bestemmelser i avlsplanen, mister automatisk avlsgodkjennelsen / kåringen.

UTVALG AV NORSK VARMBLODS RIDEHEST HINGSTER (HOVEDLØPET)

4.9.Premiering

4.9.1 Kåring/Individpremiering:

Avhengig av utstillingsklasse premieres hingstene som følger:

Klasse III a og b:

Kåringsgrad: For å oppnå kåringsgrad er min. kravene eksteriørindeks 8, og bruksprøvekravet innenfor spesialdisiplin min. 7.5.

Hingster i klasse III kan kun oppnå kåringsgrad (K) på bakgrunn av gjennomført første del av bruksprøven.

Klasse III c:

Hingstene kan oppnå premiegrad som hingster i klasse I.

Klasse II:

Hingster i klasse II kan oppnå 3.- eller 2.- premie.

Klasse I:

Hingster i klasse I kan oppnå 3.-, 2.- eller 1.- premie.

1.premie ved individbedømmelse reserveres hingstene i klasse I, da disse hingstene i tillegg til full individtest, kan prestasjonsvurderes for eventuelle sportsresultater.

Premiering utregnes ved å ta gjennomsnittet av eksteriørindeks og bruksprøveindeks. For videre avlsgodkjennelse må en hingst framstilt i klasse IIIc, II, eller I, oppnå minimum 3. premie.

8.0-8.49 gir 3.premie

8.5-8.99 gir 2.premie

9.0-10 gir 1.premie dersom hingsten er i klasse I eller III c.

5 Individbedømmelse – omfang

Ved individbedømmelsen gjennomgår hingsten en veterinærundersøkelse, eksteriørbedømmelse og bruksprøver. Røntgenologisk- og respirasjonsundersøkelse skal foretas på forhånd i perioden 4 mnd. - 8 uker før kåring. Resultatene fra individbedømmelsen for helse, eksteriør og bruksegenskaper skal vurderes i henhold til vektleggingen i avlsmålet, og gi grunnlag for kåringsavgjørelsen. Detaljer vedrørende individbedømmelsen er beskrevet i det følgende.

5.1.Helse

5.1.1 Forhåndsundersøkelse av hingster til kåring

Hingster som ønskes meldt til kåring, skal undersøkes en gang i perioden 4 mnd.-8 uker før kåring. Resultatet av forhåndsundersøkelsen (protokoll vedlagt attest fra endoskopi

og røntgenbilder vurdert av oppnevnt instans, se nedenfor) skal leveres sammen med innmelding til kåring.

Merk: Røntgenbilder som leveres i forbindelse med kåring av hingst, vil ikke bli utlevert i etterkant, uavhengig av resultatet. Dette er et dokument som inngår i hestens journal knyttet til kåringen (Forvaltnings-/Offentlighetsloven). Dersom det ønskes kopier av disse bildene, bør dette tas før røntgenbildene sendes inn.

Følgende undersøkelser skal gjennomføres:

Signalement

Signalement kontrolleres mot foreliggende registreringspapir.

Røntgenologisk undersøkelse

Norsk Varmblood legger stor vekt på sikkerheten ved diagnosesetting/frikjenning av de regioner som røntgenevalueres. Det kreves 6 standard projeksjoner (totalt 12 bilder) i henhold til kriterier i veterinær helseundersøkelse (vedlegg).

Kvalitetssikring og bedømmelse: Røntgenbildene skal være entydig merket, preget med hestens navn, dato og bein og av tilfredsstillende kvalitet som muliggjør optimal avlesning av de aktuelle områder. Bilder merket med tusj godtas ikke.

Røntgenavdelingen ved Norges Veterinærhøgskole avleser og bedømmer bildene i 4 kategorier.

Helsestatus skal ikke poengsettes, men grupperes i 5 kvalitetsklasser ut fra eventuell lidelses alvorlighetsgrad. Røntgen- og endoskopifunn som tilsier klasse 5 endrer ikke at hingsten er berettiget å møte til den kåring den er meldt til. Den kan framstilles og få en fullverdig vurdering (klageadgang ihht Forvaltningsloven og gjeldende forskrift om godkjente dyr av hestefamilien).

Klasse 5: Hingster med arvelige lidelser som uansett individets øvrige kvaliteter ikke vil oppnå kåring.

Klasse 4: Hingster med svært betydelig lidelse. Disse skal likevel ikke ekskluderes på grunnlag av den veterinære forundersøkelse.

Klasse 3: Hingster med lidelser av mindre betydning, som kan oppveies av andre gode egenskaper.

Klasse 2: Hingster med lidelse som ikke har dokumentert avlsmessig betydning.

Klasse 1: Hingster med uvesentlige helsemessige bemerkninger eller ingen helsemessige bemerkninger.

Hingster med flere lidelser i klasse 4, 3 og 2 kan bedømmes som ved forekomst av lidelser i strengere klasse.

Klassifisering av røntgenbilder

Kat 1:	Røntgenologisk uten spesifikke funn eller anmerkninger uten betydning.
Kat 2:	Røntgenologiske funn med små avvik fra normen, klinisk betydning er uklar eller ukjent.
Kat 3:	Røntgenologiske funn med store avvik fra normen, men hvor negativ innflytelse på egenskap og prestasjon er ukjent.
Kat 4:	Røntgenfunn som med stor sannsynlighet har negativ innflytelse på egenskaper og prestasjon.

Luftveisundersøkelse

OBS! Hingsten skal endoskoperes uten bruk av sedativer. Endoskopi av øvre luftveier, spesielt med hensyn til hemiplegia laryngis (strupepiping. Observasjoner med hensyn til luftveislidelser (forøket bruk av bukmuskulatur ved respirasjon, positiv hosteprovokasjonstest). Attest vedlegges.

5.1.2 Veterinærundersøkelse av hingster på kåringsplassen

Den veterinære helseundersøkelse skal foregå under rolige omgivelser med mønstring på et fast og sikkert underlag som gir like bedømmelsesforhold for alle hingster.

Hingsten skal på bedømmelsestidspunktet være mulig å undersøke for de lidelser som skal vurderes. For at gangarter og helse skal kunne bedømmes må den være haltfri i alle gangarter. Det skal utføres en klinisk undersøkelse for vurdering av generell almenntilstand. Bøyeprøver inngår ikke i den veterinære standardundersøkelse.

Undersøkelsen skal inneholde:

1. *Signalementskontroll* mot foreliggende registreringspapir.
2. *Klinisk undersøkelse* for vurdering av generell almenntilstand
3. *Sirkulasjons- og respirasjonsundersøkelse*
Auskultasjon over hjertet, spesielt med hensyn til systoliske suselyder.
4. Kontroll av *bitt*
5. *Ortopedisk* undersøkelse
Inspeksjon (se etter konturforstyrrelser)
Palpasjon (sener, leddhuler, seneskjeder)
6. Undersøkelse av *kjønnsorganer*.

5.1.3 Protokoll/bedømmelse

Helse:

Helse bedømmes som helsestatus ved hver visning av hingsten, på bakgrunn av en røntgenologisk og endoskopisk forhåndsundersøkelse samt en klinisk helseundersøkelse på kåringsplassen.

Kun veterinærklasse skal angis i dommerprotokollen. Hingster i veterinærklasse 4 skal i tillegg ha en beskrivelse av hvorfor den står i veterinærklasse 4, mens hingster i veterinærklasse 3, 2 og 1 ikke skal ha noen veterinære anmerkninger i dommerprotokollen.

Helsekvalitet vurderes i sammenheng med øvrige individegenskaper ved kåringsavgjørelse. HOLDBARHET som helsebetegnelse (utvikling i helsestatus over tid) benyttes kun for hingster i klasse I, for yngre hingster benyttes HELSE (helsestatus).

Veterinær protokoll og helsevurdering i forbindelse med kåring er skissert i vedlegg.

Eksteriør:

Kåringsdommerne bedømmer beinstilling og bevegelsens korrekthet ved mønstring på fast underlag. Øvrig bedømmelse av eksteriør skal vises innendørs for hånd og løs. Engelske fullblodshingster og araberhingster bedømmes ut i fra et eksteriør tilpasset NV-avlen.

6 Bruksegenskaper/prestasjoner

6.1.Gangartsprøve:

Gangartsprøve foregår for bedømmelse av GANGARTER og RIDBARHET innenfor dressurdisiplin. Hingsten vises innendørs med egenrytter og testrytter. Prestasjonsvurdering av hingstene i Klasse IIb, IIIc og Ia og b vil erstatte ridbarhetsbedømmelse med testrytter på kåringsplassen. Poenggiving for engelske fullblods og araberhingster som avlegger bruksprøve blir som for varmbloodshingstene, men kåringsnemnd foretar en helhetsvurdering av prøveresultatene. De min. krav som gjelder for varmbloodshingstene kreves ikke av fullblods-/araberhingstene.

6.2.Sprangprøve:

Sprangprøve foregår for bedømmelse av SPRANGEGENSKAPER og RIDBARHET innenfor sprangdisiplin. Hingsten vises innendørs med egenrytter og testrytter. Prestasjonsvurdering av hingstene i klasse IIb, IIIc og Ia og b vil erstatte ridbarhetsbedømmelse med testrytter på kåringsplassen.

6.3.Retningslinjer for prestasjonsvurdering:

Godkjenning av bruksprøver fra andre avlsforbund

Godkjent materialprøve i annet forbund kan erstatte bruksprøven. Karakterene innenfor hhv. gangarts-/sprangdisiplin i annet forbund inngår da i eller erstatter norsk gangarts- og sprangindeks som grunnlag for kåringsavgjørelsen.

6.4. Temperament/stallvaner:

Vurdering foregår under hele kåringsperioden under bruksprøver og på stallen. Vurdering av temperament bedømmes med godkjent/ikke godkjent, og eventuell beskrivelse av eventuelle temperamentsavvik eller stallunoter. For eventuell kåring må disiplinen bedømmes som godkjent.

Ridbarhetsvurdering gir et sterkt bilde av hingstens TEMPERAMENT, samarbeidsvilje og gålyst i arbeidssituasjon.

7 Avkomsbedømmelse og premiering

Avkomsinformasjonen må være dokumentert i Norsk Varmbloods register/stambok eller i annet ridehestavlsforbund godkjent i Norsk Varmblood (jf. Norsk Varmbloods registreringsreglement). Dvs. avkommene må være registrerte, og utstillings-/sportsresultater fra inn- og utland må være innrapportert med dokumentasjon, eller linket til registeret/stamboka gjennom registreringsnummer.

ELITE betegnelse kan tilkjennes uavhengig av alder, tid og sted, på bakgrunn av særdeles gode avkomsprestasjoner. For øvrig følges de bestemmelser som er nedfelt i gjeldende utstillingsreglement.

8 Bruk av egen ukåret hingst på egen hoppe

Bruk av egen ukåra hingst på egne hopper er ikke tillatt i avl av norsk varmbloods ridehest.

9 Bruk av fersk og frossen importert sæd

Kravet som legges til grunn for godkjenning, er at hingsten det importeres sæd fra er registrert og kåret i et av Norsk Varmblood godkjent ridehestavlsforbund.

Etter gjeldende forskrift om godkjente dyr av hestefamilien skal all bruk av fersk eller frossen sæd som innføres, godkjennes av norsk kåringsnemnd for rasen. Søknad skal sendes kåringsnemnda ved Norsk Hestesenter forut for import.

For å kvalitetssikre registrering av avkom etter hingster kåret/stambokført i utenlandske stambøker som er godkjent i Norge, skal dokumentasjon om hingsten sendes registrator ved import av sæd. Importøren skal fremlegge dokumentasjon på avstamning og kårning, samt DNA på hingsten. Det er en frist for innrapportering av bedekninger (se Norsk Varmbloods registreringsreglement).

Mattilsynet stiller de helsemessige kravene i forbindelse med import, og avgjør om disse er oppfylt. Føll som blir født etter kunstig sædovertføring pålegges blodtyping / DNA test før de kan registreres med oppgitt avstamning. Ansvar for at sæden som benyttes er riktig, pålegges eierne av hingst og hoppe, og eventuelle tvister må løses av disse.

Hingster kåret for avlsbruk i Norge kan også benyttes til kunstig sædovertføring på norske hopper i tråd med gjeldende forskrifter/bestemmelser fra Mattilsynet.

10 Bruk av embryo

Genetisk fremgang innen en rase er avhengig av mengden genetisk variasjon for de ønskede egenskapene, nøyaktigheten foreldrene i neste generasjon kan selekteres med, seleksjonsintensiteten og generasjonsintervallet. Embryotransplantasjon kan brukes for å influere på alle disse variablene. Særlig vil avl på gode hopper (seleksjonsintensiteten) kunne økes ved at hoppene kan reprodusere samtidig som de går i sporten (en hoppers avlsevne kan økes 4-5 ganger). Generasjonsintervallet går dermed også ned. Seleksjonen av hopper vil dessuten kunne forbedres, ved at antall avkom per hoppe kan økes (sikkerheten på avlsverdien på hopper øker med antall slektninger, f.eks. fullsøsken og avkom). Fullsøskentesting fremfor avkomstesting gir også mulighet for et redusert generasjonsintervall.

Embryotransplantasjon er tillatt i Norsk Varmblood. Ved embryotransplantasjon må det legges fram DNA-profil på begge foreldrene slik at avkommets DNA-profil kan godkjennes. Det er en frist for innrapportering av bedekninger ved embryotransplantasjon på vanlig måte ihht. registreringsreglement.

11 Sæd fra død eller kastrert hingst

Sæd fra død eller kastrert, kåret hingst kan benyttes innenfor gyldighetstiden av tilkjent kårning eller inntil kåringsnemda evt. fratar hingsten avlsgodkjenningen/kårningen.

12 Særskilte krav til hopper og vallaker

12.1. Hoppebedømmelse

Hopper utgjør 50 % av avlsverdien til avkommene. Det er derfor viktig å vektlegge avlsvurdering av hopper i avlen. For at en hoppe skal bli stambokført i Norsk Varmblood som 3-4 åring, må hoppen vises på unghesttest. Bruksprøveresultater fra unghesttest kan erstattes av konkurranseresultater for eldre hopper. Unghesttest eller konkurranseresultater danner grunnlag for premiering og kan sammen med avkomsgranskning danne videre grunnlag for elitehoppestatus.

Formål

- Vurdering av bruksegenskaper (bygningmessig egnethet for ridning)
- Kartlegge og registrere avlsmaterialet (avlsgodkjennelse og avlsverdivurdering av avlsdyr)
- Markedsføring av hoppene
- Stimulere til avl og bruk av hoppene.

12.1.1 Arrangement i regi av Norsk Varmblood:

NV arrangerer regionale føll- og unghestskuer for alle kjønn. Her bedømmes føll og 2-åringer (åringer i en uoffisiell klasse). På unghestskuer foregår også eksteriørbedømmelse av eldre hopper for en eventuell stambokføring, samt typegodkjenning av hopper med sportsresultater.

NV arrangerer regionale unghesttester for 3- og 4-åringer for alle kjønn. Eldre hopper uten dokumenterte sportsresultater kan avlegge bruksprøve her. For deltakende hopper vil bedømmelse kunne gjelde for stambokføring/typegodkjenning.

Eldre hopper med sportsresultater vises kun til eksteriørbedømmelse for å oppnå premiering. De kan vises ved regional unghesttest eller føll- /unghestutstilling.

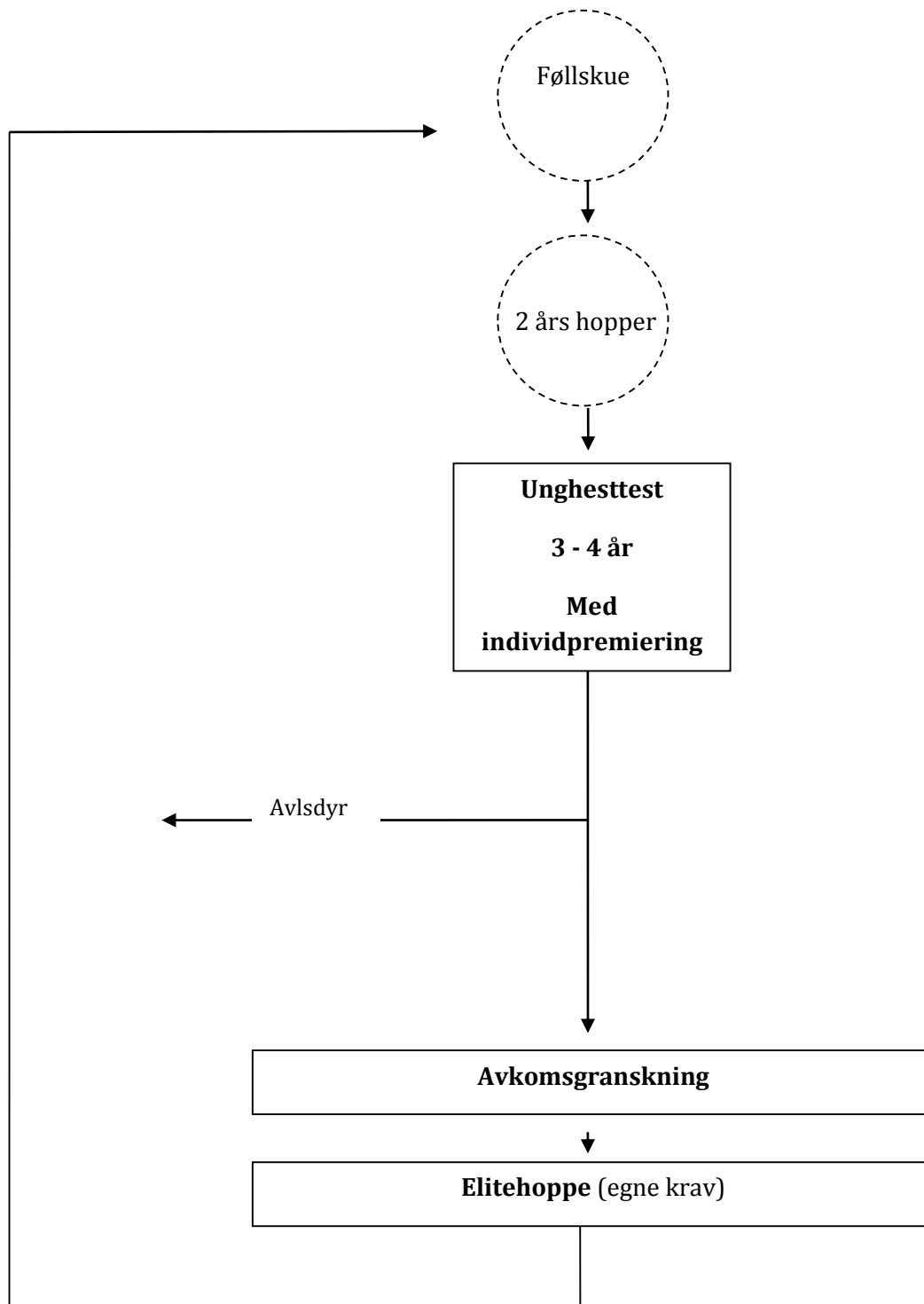
Eldre hopper uten sportsresultater avlegger bruksprøve på regional utstilling med unghesttest.

Fra og med 2014 arrangerer NV utstillinger også for vallaker fem år og eldre.

12.1.2 Arrangement i regi av Norsk Hestesenter:

Hopper og vallaker som kun eksteriørbedømmes uten å avlegge bruksprøve, kan også bedømmes ved offisielle utstillinger arrangert av Norsk Hestesenter. Hester som mangler sportsresultater eller bruksprøve, kan ikke oppnå full uttelling i premiegrad.

RANGERING AV NORSK VARMBLODS RIDEHEST HOPPER (HOVEDLØPET)

12.2. Utstillingsbestemmelser

Hopper som er vist og har fått sin individbedømmelse, har ikke ny utstillingsrett uten å ha endret status i form av høyere oppnådde sportsprestasjoner.

Unntak: 3-og 4-års hopper har visningsrett to påfølgende år.

Hopper som ikke har fått kreditt for bruksprøve eller sportsresultat i sitt premieringsgrunnlag, har anledning til å stille til ny bedømmelse.

12.3. Bedømmelse av fullblodshopper i Norsk Varmblod

- Fullblodshopper møter etter samme klasseinndeling som varmblodshoppene
- Eksteriør og bruksprøve bedømmes tilpasset NV-avlen.
- Formtall på min. 70 fra galoppsport godkjennes som bruksprøve med karakter 7.5. Bruksprøveresultatet merkes i så fall med XX.

12.4. Premieringssystem for stambokmeritterende individbedømmelse av hopper

Hoppene premieres etter følgende skala og i henhold til angitte kriterier. For engelske fullblodshopper gjelder samme skala og kriterier, men de min. krav som gjelder varmblodshoppene kreves ikke av fullblodshopper.

Kvalitetsklasse 1:

Eksteriørindeks x 0.4 pluss bruksprøveindeks x 0.6 = **8 eller høyere.**

Både eksteriør og bruksprøveindeks må være min 7, ingen øvrige delkarakter under 5.

Kvalitetsklasse 2:

Eksteriørindeks x 0,4 pluss bruksprøveindeks x 0.6 = **7,0- 7.9.**

Både eksteriør og bruksprøveindeks må være min 6, ingen øvrige delkarakter under 5.

Kvalitetsklasse 3:

Eksteriørindeks x 0,4 pluss bruksprøveindeks x 0.6 = **6.0- 6.9.**

Ingen delkarakter under 5.

Kvalitetsklasse 4:

Eksteriørindeks x 0,4 pluss bruksprøveindeks x 0.6 = **5,0-5,9**

Dersom hesten avlegger bruksprøve i begge disipliner, gjelder høyeste oppnådde karakter som grunnlag for beregning av kvalitetsklasse.

Kvalitetsklasse 5:

Eksteriørindeks x 0,4 pluss bruksprøveindeks x 0.6 = **under 5,0.**

12.5. Premiering

1.premie – Rød/hvit/blå sløyfe

- Godkjent avstamning i henhold til Norsk Varmblods registreringsregler.
- Gjennomført bruksavprøving i så vel dressur som sprangdisiplin. (se reglement for 3- og 4-årstest). Minst en av disiplinene skal gjennomføres med rideprøve.
- Hoppen skal tilhøre kvalitetsklasse 1

2.premie – Rød sløyfe

- Godkjent avstamning i henhold til Norsk Varmblods registreringsregler.
- Gjennomført bruksprøve i minst en av disiplinene med rideprøve.
- Hoppen skal tilhøre kvalitetsklasse 2
- Dersom det ikke avlegges bruksprøve eller foreligger godkjente sportsresultater kreves eksteriørindeks på minimum 8, samt ingen delkarakterer under 5 i eksteriør. Dette gjelder ikke ved typegodkjenning av hopper. For typegodkjenning skal sportsresultater eller bruksprøve foreligge.

3.premie – Blå sløyfe

- Godkjent avstamning i henhold til Norsk Varmblods registreringsregler.
- Gjennomført bruksprøve i minst en av disiplinene med rideprøve.
- Hoppen skal tilhøre kvalitetsklasse 3
- Dersom det ikke avlegges bruksprøve eller foreligger godkjente sportsresultater kreves eksteriørindeks på minimum 7, samt ingen delkarakterer under 5 i eksteriør

Godkjent grad – Grønn sløyfe

- Godkjent avstamning i henhold til Norsk Varmblods registreringsregler.
- Gjennomført bruksprøve i minst en av disiplinene med rideprøve.
- Hoppen skal tilhøre kvalitetsklasse 4
- Dersom det ikke avlegges bruksprøve eller foreligger godkjente sportsresultater kreves eksteriørindeks på minimum 6, samt ingen delkarakterer under 5 i eksteriør

12.6. Typegodkjenning

Hopper med ukjent, mangelfull eller ikke godkjent avstamning må være typegodkjent på offisiell utstilling i henhold til gjeldende avlsplan for at avkom kan registreres som Norsk Varmblod Ridehest. Far til avkom etter typegodkjent hoppe må være kåret i NV eller i avlsforbund godkjent av NV det året hingsten benyttes for at avkom kan registreres i NV.

Typegodkjenning skjer på bakgrunn av eksteriør- og prestasjonsbedømmelse i form av bruksprøve/sportsresultater.

For å oppnå typegodkjenning må individet fylle de eksteriøre og prestasjonsmessige krav tilsvarende kravene for å oppnå 2.premie. Typegodkjenning kan tidligst skje som 3-åring. Hoppene vil ikke bli fullverdig stambokført. Hesten kan ikke tildeles sløyfe eller møte til Eliteskuet, men avkom kan delta i Norsk Breeders Trophy og Unghest- VM.

12.7. Reglement Elitestatus

Hopper kan tildeles betegnelsen "ELITE" på bakgrunn av avkomsresultater (utstillings- og konkurranseresultater).

Generelle krav:

- Hoppen skal være stambokført i Norsk Varmblods Avlsstambok.
- Hoppen skal ha en godkjent avstamning i henhold til Norsk Varmblods registreringsregler.
- Hoppen skal minst ha 3 avkom med minst 2 ulike fedre.
- Elitestatus tilkjennes på bakgrunn av dokumenterte avkomsresultater i Norsk Varmblods register/stambok. Avkomsinformasjonen må være dokumentert i Norsk Varmblods register/stambok eller i annet ridehestavlsforbund godkjent i Norsk Varmblod (jf. Norsk Varmblods registreringsreglement). Dvs. avkommene må være registrerte, og utstillings-/sportsresultater fra inn- og utland må være innrapportert med dokumentasjon, eller linket til registeret/stamboka gjennom registreringsnummer.

Spesielle krav:

- Hoppen må oppnå minst 10 avkomspoeng basert på avkomsresultater. Minimum 3 poenggivende avkom, der hvert avkom kan presentere maks 5 poeng
- Resultater fra føll- og unghestutstillinger, 3- og 4-års test, hoppeutstillinger, hingstekåring og resultater fra sporten vil være poenggivende i denne sammenheng.
- Retningslinjer for beregning av avkomspoeng:

Føll – minimum 8 i helhet eksteriør:	1,0 poeng.
Unghest- minimum 8 i helhet eksteriør :	1,5 poeng
<u>3- og 4-årstest:</u>	
Avkom som oppfyller kriterier for 1.premie	3,0 poeng
Avkom som oppfyller kriterier for 2.premie	1,5 poeng
<u>5- og 6-åringer:</u>	
Avkom som oppfyller kriterier for deltakelse i Breeders finale:	2,0 poeng
Kåret hingst	4,0 poeng
<u>Øvrige sportsresultater:</u>	
Minimum 3 plasseringer på lands- og elitestevner i MB dressur, feltritt eller 1,30 m sprang. Skjønnsmessig resultatvurdering mht fastsettelse av avkomspoeng.	3,0-5,0 poeng

Hoppeeierne/oppdretterne må selv søke om elitestatus for hoppene på standardisert skjema, vedlagt dokumentasjon på avkommenes resultater. Søknadsfrist 1.august.

Elitehoppene utpekes i forkant av eliteskuet og inviteres til tildeling av Elite-status under Norsk Varmblods Eliteskue om høsten.

12.8. Vedlegg til individbedømmelse av hopper i Norsk Varmblod vedrørende sportsresultater/bruksprøver

Konkurranseresultater eller bruksprøve fra andre avlsforbund kan erstatte bruksprøve på utstilling. Hoppene må senere eksteriørbedømmes. Bedre prestasjoner gir en høyere karakter for bruksegenskaper. Det er anledning til å møte selv om hoppen er førstegangsregistrert i et utenlandsk forbund.

Sportsresultater

- Et sportsresultat på min. 3 plasseringer i klasse MB dressur, CNC*, feltritt, eller 1,30m sprang ved Lands-/Elitestevner arrangert av klubb i NRYF - tilsvarer et bruksprøveresultat til 7,5. Formtall på 70 tilsvarer et bruksprøveresultat på 7.5.
- Et sportsresultat på min. 2 plasseringer i klasse LA dressur, Lett feltritt, eller 1,20m sprang ved Landsstevner arrangert av klubb i NRYF - tilsvarer et bruksprøveresultat til 6,0.
- Et sportsresultat på – avlagt godkjent (50 %) LB dressurprogram, gjennomført en Debutant feltrittklasse, eller gjennomført 1,00m sprang ved D-stevne arrangert av klubb i NRYF - tilsvarer et bruksprøveresultat til 5,0.

12.9. Godkjenning av bruksprøver fra andre avlsforbund

Ved stambokføring av hopper kan bruksprøve fra annet europeisk avlsforbund godkjennes under følgende forutsetning:

- Dokumentasjon av avlagt bruksprøve skal sendes sammen med påmeldingsskjema for individbedømmelsen/være registrert i Norsk Varmblods register/stambok.
- Bruksprøve fra annet avlsforbund må inneholde de samme avprøvningselementene som til enhver tid er gjeldene bruksprøvekrav i Norsk Varmblod.
- Godkjent utenlandsk bruksprøve vil klassifiseres i henhold til premieringsreglementet for hopper i Norsk Varmblod.

Dersom det er usikkerhet om hvorvidt en bruksprøve kan godkjennes, skal søknaden sendes til behandling i avlsutvalget i Norsk Varmblod.

12.10. Eliteskuet

Eliteskuet er NVs vindu mot sporten hvor de beste avlsdyr og unghester ønskes fremvist. Eliteskuet er åpent for alle føll, unghester og hopper førstegangsregistrert i NV og oppført i hovedavsnittet, som har oppnådd kvalitetsklasse I gjeldene utstillingsår. Det utnevnes årets føll, unghest og årets hoppe innen sprang og dressurdisiplin. Ved Eliteskue foregår kun opprangering og ingen karaktersetting.

Hopper som har oppnådd 1.premie på offisiell utstilling har anledning til å møte selv om hoppen er føllregistrert i et utenlandsk forbund.

For å konkurrere om tittelen «årets hoppe», må hoppen være føllregistrert i Norge.

13 Bedømmelse av føll og unghest

13.1. Utstillingsbestemmelser

Utstillingsrett og utstillingsklasser

Unghestene deles inn og bedømmes i følgende utstillingsklasser på bakgrunn av kjønn og alder:

Hopper og hingster deles i ulike klasser avhengig av om hesten avstammingsmessig har sprang eller dressuravstamning. Eier velger selv klasse.

Sprangavstamning: s (avkom sprang)

Dressuravstamning: g (avkom gangart)

Klasse XII: Føll.

- Hopper med sprangavstamning(s)
- Hopper med dressuravstamning(g)
- Hingster og vallaker med sprangavstamning(s)
- Hingster og vallaker med dressuravstamning(g)

Klasse XI: 2-åringer.

- Hopper med sprangavstamning(s)
- Hopper med dressuravstamning(g)
- Hingster og vallaker med sprangavstamning(s)
- Hingster og vallaker med dressuravstamning(g)

Klasse X: 3-åringer

- Hingster
- Vallaker.

Klasse IX: 4-åringer

- Hingster
- Vallaker.

Klasse VIII:

- Hopper 3 år og eldre (med og uten føll).

Åringer kan delta i egne "uoffisielle" klasser, men resultatene er ikke stambokmeritterende. Unghester uten registrering og godkjent avstamning kan møte for å få en dommeruttalelse

Eier velger selv hvilken disiplin hesten skal representere.

13.2. Føllbedømmelse

Hestene vises i ridehus. Hoppe (mor) og føll vises for hånd, og slippes så løse. Det er valgfritt om hoppen (mor) slippes løs. Momenter som bedømmes (se også kapittel 3):

- Type
- Hode, Hals, Kropp
- Bein
- Bevegelse i skritt
- Bevegelse i trav
- Bevegelse i galopp
- Helhetsinntrykk

Poengskala fra 0-10. Halve karakterer kan benyttes. Se egne dommerskjema for føll og unghest ”Dommerkort føll og unghester opp til 3 år Varmblods Ridehest”.

13.3. Premiering av føll

Alle føll med 8 eller mer i helhet er kvalifisert til å møte til Eliteskuet for føll og unghester, uavhengig av plassering i de regionale uttagningene.

Føll som ikke er registrert i Norsk Varmblod med godkjent avstamning ihht. Norsk Varmblods registreringsreglement kan ikke tildeles sløyfe, og heller ikke møte til Eliteskuet.

For øvrige utmerkelse og premieringer, se NVs Reglement for føll-, unghest og hoppeutstillinger.

13.4. Bedømmelse av 2-års unghest

Hestene vises i ridehus. De vises for hånd i skritt og trav på trekantbane, og slippes deretter løse. Momenter som bedømmes:

- Type
- Hode, hals, kropp
- Bein
- Bevegelse i skritt
- Bevegelse i trav
- Bevegelse i galopp
- Helhetsinntrykk

Poengskala fra 0-10. Halve karakterer kan benyttes.

13.5. Premiering av 2-års hester

Samme premieringssystem som for føll. Se over.

13.6. Unghesttest for 3- og 4-åringer (alle kjønn)

Norsk Varmblod arrangerer regionale unghesttester for 3- og 4-åringer. Unghester kan her bedømmes som 3 og/eller 4-åringer og få en eksteriør- og bred bruksvurdering som fremtidig sportshest og eventuelt avlsdyr (for hopper). Dommerkortet er identisk for de to aldersgruppene, og betydningen av 3- og 4-års tester er likestilt i en avlsmessig sammenheng.

Formålet er å gi en vurdering av hestens anlegg og potensial som sportshest, samt gi ryttere og hesteeiere kvalifisert rådgivning, og fastlegge grunnlaget for hestens videre utdanning.

13.7. Drektige hopper, og hopper med føll ved fot:

Det er tillatt å vise hopper med føll ved fot på unghesttest. 4-års hopper med føll ved fot skal bedømmes som 3-års hopper, og 5-års hopper med føll ved fot skal bedømmes som 4-års hopper.

4- eller 5-års hopper som har hatt føll som 3- eller 4-åringer kan møte til test og bedømmes på henholdsvis 3- eller 4-åringenes premisser. Bedømmelse i lavere årsklasse forutsetter dokumentasjon på følling.

Drektige hopper kan vises på utstilling med bruksprøve eller unghesttest tom 5. drektighetsmåned, og skal bedømmes på sin årsklasses premisser.

Formål

- En samlet eksteriør - og bruksavprøving av 3- og 4-årige ridehester. Vurdering av hestens anlegg og potensial som sportshest, og som avlsindivid for hopenes del (stambokføring). Hopper med føll kan vises og stambokføres som 5 åring.
- Gi ryttere og hesteeiere kvalifisert rådgivning, samt fastlegge grunnlaget for hestens videre utdanning.
- Avlsstimulerende
- Samarbeid mellom avl og sport.

13.8. Bedømningsdisipliner unghesttest

A) Veterinær / Helse (felles opplegg for begge aldersgrupper):

Det utføres forenklet klinisk undersøkelse (slimhinner, lymfeknuter, hud/hårlag, hjerte/respirasjon) med mønstring på fast underlag (skritt og trav). Det skal kun vurderes om hesten er konkurranseskikket for situasjonen. Bedømmes med Godkjent /Ikke godkjent. Måling av mankehøyde (stangmål), brystomfang og pipeomfang (båndmål).

B) Eksteriør (felles opplegg for begge aldersgrupper):

Hesten vises innendørs for hånd og løs, og bedømmes i 7 delmomenter.

C) Bruksprøve

Begge aldersgrupper skal testes for både sprang- og dressuregenskaper, dette innebærer at både tre- og fireåringer skal gjennomgå både en gangarts- og en sprangprøve uavhengig av hestens spesialdisiplin.

Treårstest

Hesten ris av egenrytter. Gangarter, ridbarhet og kapasitet bedømmes av markdommere. Løshoppes gjennom standardisert løshoppingsbane. Krav til godkjent delprøve (minimum 5 som karakter) for treåringer er å ha klarert 90 cm i løshoppingsprøve, samt ha vist alle tre gangarter på begge hender under rideprøve.

Fireårs dressurhest:

Ris av egen- og testrytter. Hestens gangarter bedømmes av markdommere under både egen- og testrytterprøve og hestens beste karakter benyttes. Testrytter bedømmer ridbarhet og kapasitet.

Hesten løshoppes gjennom standardisert løshoppingsbane, krav til godkjent sprangprøve er at hesten har klarert 90 cm.

Fireårs spranghest:

Hesten hoppes av egenrytter og testrytter, hestens gangarter, teknikk og taksasjonsevne bedømmes av markdommere under sprangprøven, hesten skal ris tilstrekkelig på bakken i forbindelse med sprangprøve slik at også gangarter kan bedømmes. Testrytter bedømmer ridbarhet og kapasitet.

13.9. Premiering for 3 og 4 år gamle hester (3-årstest + 4-årstest)

Alle 3 og 4 års hester deles inn i kvalitetsklasser på bakgrunn av resultatene fra utstillinger, se kapittel for premiering av hopper for rangering i kvalitetsklasser.

Fargene på kvalitetsklassens sløyfer, er som følger:

Kvalitetsklasse 1: Stor rød, hvit og blå NV-sløyfe

Kvalitetsklasse 2: Rød NV-sløyfe

Kvalitetsklasse 3: Blå NV-sløyfe

Kvalitetsklasse 4: Grønn NV-sløyfe

Beste gangartshest, beste spranghest og beste norskfødte i klasse I fra hver disiplin premieres på de regionale utstillingene.

Norskfødte, norskregistrert hester i kvalitetsklasse I er automatisk startberettiget til Eliteskuet.

Unghester som ikke er registrert i Norsk Varmblod med godkjent avstamning ihht. Norsk Varmblods registreringsreglement kan ikke tildeles sløyfe, og heller ikke møte til Eliteskuet.

14 Øvrige rasespesifikke tiltak/bestemmelser

14.1. Avlsregulerende tiltak

Import og eksport

Etter 01.01.1995 kreves det ikke lenger importlisens for import av levende hester. Hester kan importeres når den fastsatte tollsats betales, og ved å tilfredsstill de veterinære krav til importen. Disse kravene varierer om importen skal skje innenfor eller utenfor EØS-området. Offentlig veterinær/Mattilsynet og Tollvesenet kan gi nærmere opplysninger. I henhold til § 6 i "Forskrifter om godkjente (reinavla/registrerte) dyr av hestefamilien" og Forskrift om velferd for hest kreves et identifikasjonsdokument (pass) som skal følge hesten ved flytting. Dokumentet skal fylles ut på godkjent formular og undertegnes av godkjent organisasjon i eksportlandet.

14.2. Avlsstimulerende tiltak

14.1.1 Avlsstimulerende tiltak i regi av Norsk Varmblod (NV)

Datafangst Sport-Avl – "Sentral hestedatabase"

Norsk Varmblod har overtatt registreringen av sportshester som Norges Rytterforbund foretok tidligere. Mange av disse sportshestene er individer som er av interesse for varmbloods ridehestavl. Det gir også større sikkerhet for at en hest kun blir registrert ett sted med samme registreringsnummer og navn og ett pass. Alt sammen som et ledd i det [internasjonale arbeidet som pågår vedr. unik ID-merking av hester](#) mtp. registrering av sportsresultater for avlen (prestasjonsavl) og avlsinformasjon til sporten (start- og resultatlister). Det er et mål å videreføre og videreutvikle dette arbeidet, som bør ende opp i et felles dataregister/registreringskontor.

Kvalitetssikring av datafangsten ved avls- og sportsarrangementene vha. regelmessige dommerseminarer og kontinuerlig arbeid med dreiebøker, stevnearrangørprogrammer og informasjons- og evalueringsarbeid er et annet mål.

Hingstekatalog/hingstestambok

Hingstekatalogen er en årlig fortegnelse som presenterer en objektiv informasjon om kårede hingster for hoppeeiere, derunder bedeknings- og avkomsstatistikker,

sportsprestasjoner og avlsverdier. I tillegg formidles informasjon om avl/oppdrett, det å få føll og trening av unghesten.

Føll-/Unghestskue/3- og 4-årstest/hoppeutstillinger

NV arrangerer årlig utstillinger for føll- og 2-års varmblodige unghester; hopper, hingster og vallaker. NV er også ansvarlig for gjennomføring av 3- og 4-årstest.

3-, 4- (5) års hingster, hopper og vallaker og eldre, kan delta. Norsk Varmblod fastsetter terminliste for utstillingene/testene, og oppnevner dommere. Norsk Varmblods arrangør er ansvarlig for å rapportere resultatene til NVs Stambokkontor/Registrator.

Hestene må være registrert i Norsk Varmblods register med godkjent varmbloods-avstamning før de kan premieres. Det er et mål å bedre oppslutningen om 3- og 4-årstest generelt, og spesielt for hopper.

Målet er større utstillinger med mange individer av rasen varmbloods ridehest på samme sted for å få større grad av harmonisering/reduksjon av miljøkomponenten i bedømmelsene og dermed størst mulig sikkerhet i seleksjonen.

Avlschampionater – Unghestklasser avdeling B

Norsk Varmblod arrangerer aldersbestemte klasser i både sprang, dressur og feltritt for 5- og 6-årige ridehester, eventuelt også 7-årige ridehester i samarbeid med Norges Rytterforbund (NRYF) og søsterorganisasjonene i Europa/det internasjonale rytterforbundet (FEI).

Norsk Breeders Trophy (NBT) er et nasjonalt avlschampionat med kvalifikasjonsrunder i de ulike disipliner med finale på høsten.

Unghest-VM er et internasjonalt championat mellom avlsforbund som er medlem i WBFSH, med plasser relatert til avlsforbundets størrelse. Representasjon ved unghest-VM skjer etter kriterier fastsatt av Norsk Varmblod.

Konkurransetilbudet for 4 åringer tilpasses målsettingen om at flest mulig av disse møter til 4-årstest.

Dommerutdanning – testrytterdommere, eksteriørdommere og konkurransedommere.

Det er et mål å videreutvikle dommerutdanningen i samarbeid med søsterorganisasjonene i Europa/Verdens Ridehestavlsforbund (WBFSH) og Norges Rytterforbund (NRYF) for økt harmonisering og dommerutveksling. Derunder ridbarhetstester (fremmedrytterttest) som kontinuerlig skal evalueres/videreutvikles.

Unghestutdanning

Tiltak for å stimulere avl av norskfødt varmbloods ridehest henger sammen med tiltak for å stimulere bruken av norskfødte hester, og dermed avsetningsmulighetene. Viktige tiltak er ulike markeditiltak og utvikling av unghestkonkurranser / klasser og samarbeidsmodeller med rytterne. Det er et mål å jobbe for samarbeidsmodeller og utdanning av unghestberidere i Norge.

Andre tiltak

Andre tiltak for oppfølgingen av avlsplanen for varmbloids ridehest blir:

- Stimuleringstiltak for å øke oppslutningen om 3- og 4-årstest / hoppeutstillingene. Bedre forholdet til “rytter-Norge”, blant annet gjennom å arrangere utstillinger i tilknytning til et ridemiljø.
- Tiltak for å stimulere avl og bruk av norskfødt varmbloids ridehest anses som viktig. Norsk Varmblod arrangerer bl.a. treningssamlinger, fagdager, avlsseminar, auksjoner/salgshestvisninger og fagturet. Det arrangeres jevnlig møter mellom Norges Rytterforbund, Norsk Hestesenter og NV.

14.1.2 Avlsstimulerende tiltak i regi av Norsk Hestesenter (NHS)

Hoppe- og unghestutstillinger

Varmbloids ridehopper og vallaker – evt. føll- og 2-åringer - kan eksteriørbedømmes, men ikke avlegge bruksprøve på utstillinger i regi av Norsk Hestesenter under forutsetning at man kan måle hestens egenskaper i henhold til Norsk Varmbloids avlsplan. Se kapittel 5 og 6. Norsk Varmblod dispenserer fra løsviising ved eksteriørbedømmelsen i distrikter uten NV-arrangør dersom en slik løsviising er praktisk umulig. Galoppkarakter fastsettes da ved longering.

Merk: NHS sitt utstillingsreglement vil gjelde på disse utstillingene. Det må fremgå av NHSs terminliste hvilke arrangører som har fasiliteter for løsviising.

NHS plikter å innrapportere evt. resultater til stambokfører/registrator i Norsk Varmblod.

Hopper uten sportsresultater må ha høyere eksteriørkarakterer for å få full uttelling i premiegraden, men kan fortsatt premieres. Slike hopper må på en NVs utstilling for å kunne avlegge bruksprøve med mulighet for full uttelling i premiegraden.

Unge hopper(3-4 år) oppfordres derfor spesielt til å komme på NVs utstillinger.

14.3. Klagebehandling røntgenavlesing ved forhåndsundersøkelse til kåring

Klage på røntgenavlesning ved forhåndsundersøkelse av hingster til kåring skal framsettes skriftlig til Norsk Hestesenter, Starum, 2850 Lena. Godkjent instans for bedømmelse av røntgenbilder vurderer saken på nytt, med evt. nye saksopplysninger/bilder. Hvis vedtaket opprettholdes, går saken til klagenemda for kåringsavgjørelser som er klageinstans. Klagenemda for kåringsavgjørelser skal da innhente ny vurdering av bildene av et annet fagutvalg/vitenskapelig miljø enn det som avleste bildene første gang (se mandat for klagenemnda i vedlegg). Hingsten kan møte til kåring mens klagesaken behandles for ikke å miste tid i tilfelle klagen tas til

etterfølgelse. Klage på kåring skal framsettes skriftlig til kåringsnemnda ved Norsk Hestesenter, Starum, 2850 Lena. Kåringsnemnda vurderer saken på nytt, med evt. nye saksopplysninger. Hvis vedtaket opprettholdes, går saken til klagenemnda for kåringsavgjørelser som er klageinstans.

15 Vedlegg

Helseskjema for veterinærundersøkelse ved kåring varmbloids ridehest